

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

Megszületett.

(S) Végre! . . . A delegációban elhangzott annyi nemzetiszínű szóáradat után, melynek egyetlen betűje sem vitte közelebb a megvalósulás révpártjához a koalíció »politikai ideáljainak« ama komplexumát, melyet csak nemrég oly fennen hirdetve, sikerült a nemzeti közhangulatot a maguk javára okkupálni, hosszú vajadás után, végre megszületett az új parlament várva-várt köteleességtudásának első terméke — az apostoli királyhoz intézendő föllirat alakjában.

Mohó érdeklődés, egy a fokozatos fejlődésnek békét biztosító révéből a gravaminális politika porondjára kihurcolt nemzet fölzaklatott fantáziája kísérte nyomon e föllirat létrejöttének minden fázisát és méltán kelt kíváncsiság mindenki szemében: vaj milyen is lesz hát az ország új parlamenti vezéreinek első szava a koronázás?

Dörgedelmes harci szöveget, a nemzet ezernyi valóságos és még több képzeleti sérelmeinek fölhánytorgatását várta a koalíció fanatizált táborokara e föllirattól. A — remélhetőleg — becületés békének konstatálását és az ország becületét megalkotó 67-es közigazgatás, a nemzeti állam kiépítésének tervbe vett munkaprogramját vártuk mi, akik őszinte örömmel látjuk, hogy a honfui önmérséklet sugallta föllirat végre-valahára megtalálni látszik azt az egyedül igaz utat, mely a 67-es alap viharedzette mesgyéjén, a nemzeti irányú gazdasági és kulturális munka jegyében vezet el az egy csapásra meg nem valósítható nemzeti álmok ígéretföldjére.

Megállapítjuk ugyan a történeti hűség érdekében, hogy a gyöngébbek kedvéért fölcillan még a sorok között egy-egy erőszakkal hajszolt kuruc fantom, de egyébként

vezérlő eszmeként vonul végig a fölliraton a bukásában is továbbélő szabadelvűség vezérlő igéje: hogy a kulturális és gazdasági megerősödés képezi alapkövét a nemzeti irányu haladás édesmindnyájunk sóvárgotta korának.

Nem is követjük, még letörésünk után sem, a rekrimináció útjára az ország mal-kontens elemeit, kik méltán hangzóztatják, hogy a függetlenségi párt nagyhangu vezér-ürüinek égisze alatt más irányú fölliratot vártak volna a parlamenttől, — mert nekünk rekriminálni valónk sincsen, mert mi a függetlenségi éra alatt is, a szemelláthatólag mellözhetetlen 67-es alap diadalát látjuk végigvonulni az országgyűlés föllirátán.

A mi álláspontunk már most a vára-kozás álláspontja. Honfui érzülettel fogadjuk mindenki kezéből az ország gazdasági és kulturális érdekeinek istápolását, ha komoly és becületés szándék vezérli azt, aki felénk nyújtja.

Ez a mi véleményünk a fölliratról, melyet itt közölünk:

Császári és apostoli királyi felség! Felséges császár és apostoli király! Legkegyelmesebb urunk királyunk!

A magyar nemzet mindenkor magasztos érzelmekkel fogadja, midőn Szent István birodalmának koronás királyja az ország politikai, erkölcsi és anyagi érdekeiben munkára hívja fel az országgyűlést. Őszinte megnyugvással tölti el lelkünket felségednek a trón magasztaláról elhangzott azon kijelentése, hogy fájdalommal esik atyai szívénél visszatéknitni a közelmúlt eseményeire, amelyek az alkotmányos élet rendes menetét megzavarták. Őszinte megnyugvással, mert felséged ezen kijelentése, midőn egyrésztől fényes bizonyosága annak, hogy a fenforgott félreértések eloszlottak, másrésztől biztosítékul szolgál nekünk arra nézve, hogy a közelmúlt sajnálatos eseményei ismétlődni nem fognak, s a törvényhozás két tényezőjének alkotmányos

és törvényes együttműködése a jövőben minden zavartalan marad. Növeli örömmünket és megnyugvástunkat az a körülmény, hogy felséged a végrehajtó hatalmat olyan kormányfőfiak által gyakorolja, kik a képviselőház többségét alkotó pártoknak bizalmát bírják, ami által az alkotmányunknak egyedül megfelelő parlamentáris kormányforma újból érvényre jutott.

(Az elvek fentartása.)

A magyar nemzetnek felséges uralkodóháza iránti hűsége sokszor volt már kitéve megpróbáltatásoknak, de nemzetünk fényesen kiállotta azokat, mert őseitől öröklött királyhűsége mellett, nem feledkezett meg az önmaga iránti hűségéről: a törvényhez és alkotmányhoz való ragaszkodásáról, mint a trón és a haza legbiztosabb támaszáról. Azon célból, hogy a törvényeknek és a jognak uralmát és ezáltal a jogfolytonosságot helyreállítsuk, hogy a polgári és egyéni jogok szabadságát biztosítsuk és ugy a közigazgatás, mint az állami élet minden szervét a nemzet bizalmát bíró férfiakra bizzuk: készséggel belenyugsunk abba, hogy azok a nagyfonsosságú közigazgatási kérdések, melyek a nemzet és királyja között a további országgyűléseken félreértésekre vezettek, a jelen országgyűlés munkaprogramjából kirekesztessenek; de elveit és politikai meggyőződését a szövetszertett pártok mindegyike egész tisztaságában, sértetlenül fenntartja.

A nemzet nagy részére, midőn elhatározta, hogy a közigazgatás alapra vonatkozó elveinek megvalósítását nem állítva előtérbe, résztvesz a gyakorlati kormányzásban, ennek indító oka azon szándék volt, hogy megszüntesse az alkotmányellenes állapotokat, ezek visszatérte ellen a királlyal egyetértőleg biztosítékot keresve: igyekezzenek az alkotmány rendes működésének feltételeit erősíteni.

Örömmel értesülünk felséged kijelentéseiből, hogy ezen törekvésünk teljes összhangban áll felséged felfogásával és így a nemzet és király közös és kölcsönös érdekei felismerésében ősi alkotmányunk új erővel, új biztosítékokkal veendő körül jövőnk alapjait. Minden igyekezetünkkel rajta leszünk, hogy teljes erőnkkel segítsük elő a magyar nemzeti állam felséged által is óhajtott kiépítését a közélet minden terén.

TÁRCA.

A hit.

— A »Bajai Hirlap« tárcája. —

Irta: Magyarai U. Lajos.

Mennyi szeretet és gyűlölet, ihlet és aljasság fűződik e fogalomhoz: hit.

Nem vagyok pessimista, nem vagyok atheista! Szeretem az életet a maga ostoba valóságában, szeretem az embereket megszokott kétszínűségükkel és tisztelen a teremtet mindenek fölött. De valahányszor a hitre gondolok, mindig elsötétül előttem a szemhatár; egy óriási vértengert látok magam előtt, mely körül az emberiség holttesteit vannak szerteszórvva. Ilyenkor rágyujtok egy szivarkára és ennek gomolygó, kékes füstje elnyeli az egész ocsmány látományt és helyén megelevenedik egy régi szomorú emlékem.

B.-ből C. városba akartam utazni és kerestem egy embert, aki a podgyászom kivigye a vasuthoz.

Betértem egy alsórendű csapszékbe, ahol mindig akad olyan szerencsétlen, aki megutálva az embereket, vagy az embereket őt, ide menekül, honnan eljár »kisebb munkára«, hogy keresményéből átengedhesse magát a pálinka szülte hülye álmódosásnak. Ez egyetlen vágya és célja.

Amint a piszoktól ódon szinezetet nyert csapszékbe beléptem, szemügyre vettem az ott üldögélő rongyos, mosdatlan alakokat; valami bizalmat keltőt akartam keresni az arcukon, vagy a szemükben, de

egynek kivételével valamennyi az asztalra hajtva fejét, aludt.

Az az egy, aki ébren látszott lenni, egy különálló asztalnak fal mellett lévő sarkánál húzódott meg, könyöke az asztalra volt támasztva és feje két ök-lén pihent oly módon, hogy ajka az előtte lévő telt pálinkás üveg nyílását csaknem érintette, mintha magába akarná szívni az abból kigőzölgő butító szagot. Azonban továbbmuló, fénytelen szemei azt a látszatot keltezték, hogy egyáltalán nem gondol az előtte lévő italra.

Őszes, gondosan fésült haja, arcának kissé markáns, de mégis finom vonásai, melyeket talán a pálinka élvezete sem tudott eltorzítani, kopott, de tiszta ruhája bizonyítani látszott, hogy valamikor jobb környezetben élt. Egész lényege inkább szerencsétlen, mint elzüllött ember benyomását tette reám.

Szinte félve kérdeztem meg:

— Öreg, nem volna kedve podgyászom kivinni a vasuthoz?

Nem felelt, csak bámult maga elé, mint egy örült.

A csapszék tulajdonos, egy ötven év körüli pirosképu, alacsony, zömök ember magához intett. — Ma nem dolgozik — sugta. Nézzé az asztalon ezt a kalapot és körötte azt a gyászfályolt: ma van a felesége halálának évfordulója . . .

— A felesége halálának az évfordulója? kérdém kételkedőn.

A csapszék tulajdonosa szomoruan bólintott és egy könyecsepet igyekezett elrejtetni, mely hirtelen a szemébe tolt.

Az a könyecsepp elmosta minden kételkedésem

és érdekelni kezdett ez az ember, aki ebben az alant, züllött környezetben megtudott őrizni a lelkében egy szent emlékezetet.

Talán nem is emlékezés volt az, de egy idegromboló kínos meg-megdobbanása a szívnek.

— Csak itt ismerte meg? — kérdém kíváncsian.

— Dehogyan is, — aprehendált a csapszék tulajdonos. — Nem mindig volt az ilyen ember.

— Látja az ur a szemben lévő emeletes háznak azt a két földszinti ablakját, mely az ajtóból ide látszik? Ott lakott ezelőtt négy esztendővel ez a szegény ember — szép, fiatal feleségével. És hogy szerették egymást!

— Neki jól állása volt valami intézetnél.

— Egyszer aztán az intézet régi igazgatója meghalt és másik jött a helyére. Mikor az megtudta, hogy ez a szerencsétlen ember nem az ő vallásának a hive, hát üldözni kezdte. Ő, szegény, nem merte otthagyni az állását, mert félt, hogy nem kap másikat és csak tűrt a sok szekaturát. Egy napon az igazgató magához hívatta és értésére adta, hogy tekintettel az intézet érdekeire, vagy vallást változtat, vagy az állását kell elhagynia.

— És ő az állását hagyta el?!

— Azt.

— Derék ember!

— Bizony az volt uram. De a feleségét, aki gyenge és beteges volt, mikor megtudta az esetet, szívvelhűdés érte és meghalt.

— Meghalt?! — hebegtem. — Iszony! — És hirtelen megjelent előttem annak a boldogtalan embernek az alakja, amint egy pillanat alatt elveszi-

(Az Ausztriával való viszony.)

Gazdasági ügyeinkre nézve a felségéd által szentesített 1867. XII. és utjabban az 1899. XXX. törvények is megállapítják az önálló gazdasági berendezéshez való természetes és törvényes jogainkat. Ámbar a magyar nemzet az önálló vámterület jogi állapotában van s ezzel szemben, bármily súlyosnak találja is az örendelkezési jogának hosszú időre való korlátozását, kétségbevonhatatlan jogai fönntartásával és hangsúlyozásával, a már megkötött külföldi vám- és kereskedelmi szerződéseket és állat-egészségügyi és egyéb egyezményeket a maga részéről elismeri és törvénybe iktatja. E szerződésekhez fűződő nyomos érdekekből, a vám- és kereskedelmi viszonyokat készek vagyunk a birodalmi tanácsban képviselt országokkal és tartományokkal, jogaink és érdekeink teljes megóvása mellett, a kölcsönös szabadforgalom alapján 1915., illetve 1917-ig szerződésileg szabályozni.

Midőn az országgyűlés meghozza e rendkívüli áldozatot, számbaveszi az adott viszonyok között az ország gazdasági körülményeit, de egyúttal abban a biztos reményben él, hogy a szükség-rendeletnek nevezett törvénytelen intézkedések, melyeket az 1790–1791-diki törvények határozott szavakban tiltanak és ítélek el, a jövőben előfordulni és alkalmaztatni semmiképp nem fognak.

Örömmel vesszük tudomásul, hogy szövetségeseinkkel és az összes külállamokkal fennálló viszonyaink változatlanul zavartalanok és barátságosak és hogy felségéd továbbra is a béke fönntartására törekszik. A külügyekre vonatkozólag az országot törvényeink értelmében megillető jogok gyakorlása alkalmával gondosan fogunk figyelni arra, hogy felségéd fenti szándékait előmozdítsuk. A védkötelezettség lerovásának rendes mederbe terelése céljából a korábbi törvényekben meghatározott ujonclétszámot már megajánlottuk. A közösügyi szükségletek ügyében kiküldött korábbi országos bizottságok által megállapított rendkívüli szükségletek ama részét, mely működésünk időtartamára esik, szintén hajlandók vagyunk megadni.

Közterheink ilyen állandó emelkedése mellett elodázhatatlan kötelességünknek tartjuk oly intézkedések megtételét, amelyek népünk gazdasági erejét fokozzák, az értékesítést javítják, a termelőképességet emelik, továbbá mezőgazdasággal foglalkozó egy-egy másra utalt rétegei között az egyetértést biztosítják és általában az egészséges fejlődést előmozdítják. Okszerű gazdasági politikával s új kereseti források megnyitásával fogunk törekedni arra, hogy a szegényebb sorsuk megélhetését és a hazában megmaradását biztosítsuk. Ugyszintén kiváló gondot kívánunk fordítani a közterhek arányos elosztására és elviselhetőbbé tételére, valamint az adómentes létminimum megállapítására és a köztartozások kiméletes behajtására.

Ipartörvényeink revíziója, iparunknak rendszeres fejlesztése s a katonai és egyéb közszállítások ügyének a kisipar érdekeinek megóvása melletti szabályozása lesz hivatva nemcsak gazdasági életünknek újabb fejlődését elősegíteni, hanem meglévő iparos osztályunk érdekeit is biztosítani. Kereskedelmünk nagy érdekeit, különösen tengeri kereskedelmünk fejlesztését általában elősegíteni óhajtjuk.

(Társadalom-politika.)

Fő figyelmünket fordítandjuk a munkáskérdésre, mely célból külön állandó bizottságot is állít-

tette mindenét: boldogságát, szerelmét, életcélját, kenyerét, mert — hite volt. És az undorodás érzésével szóltam mintegy önmagamhoz: »Milyen hitvány az élet! De tulajdonképen azt gondoltam, hogy milyen hitvány az ember, de milyen hitvány!

Hazát, embertársainkat, becsületünket, mindent képesek vagyunk feláldozni egy önző eszmének, egy önző meggyőződésnek, de ez átkos rombolás közepett óvatosan beburkoljuk a saját bőrünket és átlátjuk magunkat azzal a hazug frázissal, hogy mindezt kötelességből, vagy kényszerűségből... És tulajdonképen nem egyéb, mint egy vadállati sajátossága a léleknek, mely szüntelen éhes, mely minden pillanatban kész megemészteni egy általunk okozott szomorúságot, vagy szerencsétlenséget és ez az — egoizmus!

A csapszékutaladon remegő hangja vert fel gondolkozásomból. A könnyek megnedvesítették arcát és inkább nyögött, mint beszélt.

— Nem lehet azt elmondani, hogy mennyit szenvedett ez a szegény ember, hogy vonszolták el a tetem mellől, be egy szomszédjához. Ott lehajtotta fejét az asztalra és meg sem mozdult másnap reggelig. Akkor volt a felesége temetése.

— Fölkelt, rendbeszedte magát. Akkor már borzasztóan nyugodt volt.

— Az utca tele volt gyászoló néppel, mindenkinek könny gyűlt a szemébe, mialatt a pap prédikált, csak ő állt a koporsó előtt közönyösen, könnytelen szemekkel és bámult maga elé, mint most. De amikor a pap prédikációja végeztével ezt mondta: »Ha hívek maradtok a hithez, úgy az Isten vigaszt

tunk föl. Mindezen üdvös intézkedések azonban csak akkor létesíthetők, hogyha az országban az alkotmányunk épsége és a törvényeknek uralma mindenkorra biztosítottak és ha nem fognak ismétlődni a felségéd által is sajnálatosnak jelzett események, melyek az országra a közelmúltban minden irányban csak erkölcsi és anyagi károkat hoztak. Éppen azért nagyjelentőségűnek tartjuk és megnyugvással tölt el bennünket, hogy ily kísérletek ismétlődése ellen, felségéd is indokoltan találta némely intézményes biztosítékok létesítését. Ide tartozik: A törvényhatóságok és községek önkormányzatának erősítése és életképessé tétele; ugy a törvényhatósági és helytartósági, mint másrészt az államigazgatási jogköröknek pontos meghatározása; a közigazgatási bíróság hatáskörének kitérítése; a hatásköri összeütközési esetek eldöntésének független bíróság elé utalása, valamint a királyi kuriai bíróságról szóló törvény hatályának meghosszabbítása és ezen törvény hiányainak orvoslása.

(A kultusztervez.)

Állami életünk zavartalan menetének ilyen megoltalmazásával karöltve kell járnia az egyházi kérdések megoldásának is. Felségéd legfelsőbb trónbeszéde ez irányban is kijelöli törvényhozásunknak az utat, nagyfontosságúnak tartjuk e részben, hogy felségéd a katolikus autonómia régóta húzódó ügyét megoldatni kívánja. Hasonlóképpen tökéletesen meggyezik a mi törekvésünkkel, hogy a katolikus alapság anyagi állásának kérdése a szükséghez képest az állam hozzájárulásával is intézményesen rendeztesse. Az 1848. évi XX. törvények intézményes végrehajtásának kérdése a lehetőség határain belül és a felekezeti önkormányzat minden sérelme nélkül, tekintve, hogy ez oly kiváncsolom, mely elől törvényhozásunknak többé kitérnie nem lehet: lankadatlan gondoskodásunk tárgya leend.

A közoktatásügy terén, az erkölcsi és művelődési szempontokon kívül, ezental is buzgó törekszünk a nemzeti irány érvényesítésére, de amellel nem kívánjuk mellőzni a történelmileg jogosult és hivatott illetékes tényezőket sem. Készséggel fogja tárgyalás alá venni a képviselőház a Horvát-Szlavonországgal kötendő pénzügyi egyezményt, amint az a korábbi országgyűlések által kiküldött országos bizottságokban megállapított. Épp így a legnagyobb gonddal és sértetlennel fogja megóvni a társországoknak az 1868. XXX. törvényekben biztosított önkormányzati jogait. Szorgosan mozdítja elő anyagi érdekét is, ami által természetesen fejlődésüket minden irányban biztosítani fogja és nagyban hozzájárul, hogy Magyarország és Dalmát-, Horvát-Szlavonországgal között az állami közösség testvéries köteleke minél jobban megerősödjék.

(Az általános választói jog.)

Az állami élet rendes menetét biztosító ezen földadatokon kívül, elsőrendű fontosság reform a politikai jogoknak a társadalom minden rétegére kiterjesztése s ezáltal a nemzet egészének fölvétele az alkotmány sáncaiba. A legfelsőbb trónbeszéd a demokrátiak eszme minden korszerű követelményének érvényesítésével, a magyar állam nemzeti jellegének megóvása mellett, az általános szavazati jog behozatalára hívja föl törvényhozói tevékenységünket. Hálás köszönettel fogadjuk felségédnek hű Magyarországa egész népe iránt láplált ezen atyai szándékait a jelen országgyűlés, melynek ezidő szerinti többsége már régtől fogva azon nézetben volt, melyet most

küld a ti lelketekre, akkor hirtelen föltekintett a papa, a gyászolók rémületére hangosan föl kacagott, azután lehajtotta fejét és olyan végtelen gunyos keserűséggel mosolygott a felesége koporsója fölött...

— Eltemettük a feleségét és azt hiszem vele temettük az ő lelkeket is a felét.

— Nem kerestem többé alkalmazást. Eladogatta a holmiját és abból éldegélt.

— Mikor aztán a holmi elfogyott, akkor kikerült az utcára és sülyedt, sülyedt, míg végre ide jutott. Már három éve, hogy itt van.

— No, de én csak föltartom az urat az ostoba fecsegéssel.

— Hé János! Kiáltott az öreg és gyöngéden oldalba bökte egyik alvó vendégét.

— Ehun vagyok! rikácsolt a megszólított, föl emelve az asztalról fejét. Olyan hűlyeség ült eltorzult vonásain, hogy megborzadtam tőle.

— Ennek az urnak ember kell.

— Köszönöm már nem kell! szóltam sietve, irtózva a gondolattól is, hogy ez az ember a közelemben jön és reám lehel.

Még egy szánó pillantást vettem arra a másikk, szerencsétlen emberre, azután rohantam erről a szomorú helyről, másféle, embert keresni. Nem vagyok pessimista, nem vagyok atheista. Szeretem az életet a maga ostoba valóságában, szeretem az embereket megszokott kétségűségükkel és tisztelem a teremőt mindenkinek fölött. De valahányszor a hitre gondolok, mindég elsötétül a előttem a szemhatár; egy óriási vértengert látok magam előtt, mely körül az emberiség holtestei szerte szórva...

a trón magasságáról biztatólag hall; mert jogos törekvései ezen részének elismerése bízalomra gerjeszt az iránt, hogy amint e téren találkozott felségéd akaratával, úgy egyebekben is a jövőnd biztos haladásának zálogául, egyetért és emelend a trón fényét és a nemzet boldogságát.

(Végakkordok.)

Felséges urunk, Királyunk! Bizva bizunk abban, hogy felségédnek szellemi és anyagi jólétünk megerősítését célzó szándékai nemsokára testet ölthetnek és midőn felségéd királyi jogain alapuló elhatározásának szabadságát fönntartani kívánja, igen jól tudjuk, hogy ezeknek legbiztosabb kezessége maga a magyar alkotmány, mely a koronás uralkodónak teljesen biztosítja az összes alkotmányos királyi jogokat.

A nemzet közvéleményére való hivatkozás, Felségédnek törvényeinkben gyökerező alkotmányos joga s meg vagyunk győződve, hogy a nemzet nem nyilatkozik másként, mint oly módon, mely uralkodójának és önmagának igazi és jól fölfogott érdekeit képviseli. Koronás királyt és alkotmányt csak együttesen szolgálhat hiven a magyar, mert a kettő elválaszthatatlan egymástól. Így veti meg nemzetünk egy új élet alapjait.

Lelkünk mélyéből kérjük az eget mindenható Urát, vezesse működésünket a nemzet haladásának és fölvirágzásának azon utjain, melyeken Felségéd a magyar nemzet ősi régeiben vetett bizalmával a királyi meglegedettségen s népei boldogságában lelje jutalmát! Kik egyébiránt mély hódolattal vagyunk császári és apostoli királyi Felségédnek, Budapesten, 1906. június hó, legalázatosabb szolgál Magyar-, Dalmát-, Horvát- és Szlavonországi képviselői. Széll Kálmán elnök, Ballagi Aladár előadó.

Politikai hírek.

Bécs kárörömben. Az osztrákok nevetnek a markukba a magyar delegátusok magatartásán. Bizalmatlanok a magyarok a külügyminiszter politikája és személye iránt és bár elítélik is — a költségvetés azonban megszavazzák. A császári udvar megkapja a magáét: pénzt és katonát, a magyar nemzetnek pedig ellenértékül fűgét mutatnak a közös miniszter urak. Nem lehet komoly a delegátusok kuruclodása, amikor Goluchowszkyt, mint gentlemant állítják a csata tűzvonalaiba és szépen elhiszik neki, hogy ő nem ellensége a magyar nemzetnek.

Ime egy kis adalék:

A delegáció keddi ülésében Thaly László és Benyovszky Sándor gróf után, Zboray Miklós szólt föl. Támadta a diplomáciai testületet, melynek tagjai uri passzióknak élnek, nem pedig hivatásuknak. A mi diplomáciának — mondta — nem áll feladata magaslátán. Az expozé tures frázisok halmazata s talán azért van benne oly sok ellentmondás. Kifogásolja, hogy a miniszterek kinevezésén kétféjű-sas pecsét van. (A Kossuth Lajos fának kinevezési okmányán is?) A delegáció megnyitásokor a külügyminiszter nyújtja át a királynak a trónbeszédet, holott ott van a magyar miniszterelnök is. Goluchowszky mosolygással fogadta ezt a beszédet. Zboray odaszólt neki:

— Ne mosolyogjon a külügyminiszter ur, mert ezek nem jelentéktelen dolgok! Mi nem akarjuk sohase azt hallani, hogy finis Poloniae!

Végül kijelentette Zboray, hogy bizalmatlansága jelöl a rendelkezési alapot nem fogja megszavazni. Bathányi Tivadar gróf szemére lobbanott a külügyminiszternek, hogy Fejérváry Géza báróval együtt megszegte az 1899. XXX. t.-cikket.

Müller László osztályfőnök válaszolt ezután a külügyminiszter nevében a kifogásokra. Lehetetlenség azt az óhajt teljesíteni — mondta — hogy a külügyminiszteriumban akármely iratot is magyarul intézzenek el, mert e célra az összes osztályokat újra kellene szervezni.

Okolicsányi László közbeszólt:

— Szóval: es bleibt Alles beim Alten!

Ami magyarul annyit jelent, hogy minden marad a régiben. Ez az önbeismerés roppantul jól esik az osztrákoknak. Mintha hájjal kenetnének őket, úgy hatott itt Okolicsányi vallomása.

Rakovszky István válaszolt Okolicsányinak:

— És ti meg fogtok mindent szavazni!

Okolicsányi nem hagyta ezt szó nélkül.

— Megszavazzuk most, de megszavazza a ti minisztertek is. (Gróf Zichy Aladár célzott ezzel a függetlenségi delegátus.)

Szemere Miklós diskurált ezután Luegerrel, a zsidókról meg a magyarokról. Ebbe se bukik bele Goluchowszky.

Uj Magyarország. Egy vékony kis füzet jelent meg a héten ezzel a címmel: »Uj Magyarország.« Ez az Uj Magyarország aligha lesz kedves a koalíctaknak, mert, amit mond, mind csupa kiáltó vád a koalíct ellen, valóságos bűnlajstrom, melyet csak súlyosbít az, hogy a sok igazi nyomor és szenvedés, melyet a koalíct a népre zudított, semmit, még csak látszólagos vívmányt sem hozott a nemzetnek. Hozta ellenben — mondja a röpirat — hogy egy évben kétszer ujonconak, hogy kifelé az államhígel megrendült, befelé ezek anyagilag nyomorultakká lettek, a hivatalnokok egész serege tönkrement, a törvénytestület a nép összes rétegeiben

megingott, a hárszabályreformot, melyért Tiszát keresztre feszítették, a mai kormány fogja megcsinálni, az országgyűlés elvesztette szabad kezdeményezési jogát s mindennek tetejébe feladtuk a kancellar-bizottság programját s kaptunk érte béke helyett fegyverszünetet s az új harc réme ma is fenyeget.

A multtal való eme beszámolás után a füzet a jövőt vizsgálja s itt oly reformokat sürget, melyek megvalósítása vagy elejtése a lét vagy nem lét kérdése. Követeli az ingyenes és kötelező állami népoktatást, az állami közigazgatást, közjogi kérdések helyett a kivándorlási kérdés megoldását, az általános titkos választói jogot, mely »jogot s hazát ad a munkás elemnek, ők viszonzásul a munka megbecsülésével és reális gondolkodással telítik meg a mi politikázó s uraskodó társadalmunkat«. A komoly tartalmú és megszívlelésre méltó füzetet dr. Kopácsy Béla írta.

Adóketés körül.

— Bajai adóketés küszöbén. —

Ugy tudom, hogy adót fizetni és meghalni nem szeretnek az emberek; adót fizetni még akkor sem, ha van miről. Nem csodálkozom tehát afelett, ha a mindenkor adóketés, illetve az ennek alapjául szolgáló pénzügyigazgatás elöadói javaslatok közzététele nagy riadalmat s valóságos vagy tettezett felháborodást idéz elő az adóketés körében. Igaz, pl. a leginkább panaszló III. oszt. kereseti adó »kiszabása« nem olyan egyszerű, mint régen a fejadóé, de nem is olyan igazságtalan; mert ama bizonyos régi jó időkben azon az alapon szabták ki a fejadót, hogy felállítottak a piacon egy u. n. normál-lyukkal ellátott deszkát, akinek a feje nem fért azon át, azt fejadó-kötelesnek nyilvánították s fizetett a fej nagysága szerint.

Kereseti adótörvényünk épenséggel nem mondható ideálisnak, de az adóketések őszintesége, a polgári kötelességérzetnek kellő kifejtetése, az adóügyekben való, legalább elemi tájékozottsága, az adóüggyel való törődés s az adóketésnél közreműködő hivatalos közegek pártatlansága, méltányossági és igazságérzete feltételezése s a törvényesen megállapított jogorvoslati módok fennállása mellett, az igazságtalan megadóztatás kizártnak mondható.

Az említett közegeket köti az eskü, illetve fogadalom. Részrehajlás, méltánytalanság vagy éppen rosszakarat általuk alig érvényesíthető bárkivel is szemben; de hát nem is lehet érdekük, hogy valakire több terhet rójanak, mint amennyi valakire törvény szerint róható.

Ugy látom és tapasztalom, hogy a panaszok alapjául szolgáló hibák általán az adóketésben rejlenek. A panaszok hangossága rendszerint az elkövetett hibákkal és mulasztásokkal áll egyenes arányban. Az adóketés nagy többségének idevonatkoztható subjectív hibái nagyon régei lettek. Már Jézus szükségessé és indokoltnak találta azt a kijelentést, hogy: »Adjátok meg a császárnak« stb. Azóta pedig mennyivel romlott a világ!... Igaz, a mai »császárok« is többet kívánnak. Igen sok adóketés csak akkor tudja meg mekkora a rá követett adó, mikor az adóért exequálják.

A törvény előírja az adóbevallási iver beadását. Baján csak nagyon kevés kereskedő, iparos nyújt be adóvallomást s ezeknek is nagy része használhatatlannak bizonyul. Elfogadható vallomás hiánya esetére a törvény úgy rendelkezik, hogy az adóketési javaslat a törvényben felsorolt adatok (vasuti fel- és leadási rovatlapok, jövedéki nyilvántartások, lak- és üzlethelyiség-bér stb.) alapján hivatalból állapítandók meg. Ez esetben az adóketési javaslatba minimális adóalapnak (legkisebb kereseti tiszta nyereseménynek) az adóketés által fizetett, illetőleg a saját tulajdonát képező épület házasztályadójából átszámított évi lakbérnek $1\frac{1}{3}$ —8-szoros összege, az üzleti helyiség bérének pedig 25—100 százaléka vétetik alapul. Például ha valakinek a lakbéré 1—2000 koronára terjed, akkor adóalapul annak 2—6-szoros összege vétetik. Hogy melyik szorzó, illetve százalékszám alkalmaztatik, arra esetleg rendelkezésre álló egyéb adatok bírnak befolyással. Ha valamely adózó kimutatja, hogy bolt és házbérét nem pusztán üzleti, hanem részben más, szintén adó alá eső jövedelméből, pl. részvények osztalékából, értékpapírok kamataiból, földbirtok-jövedelméből stb. fizeti, akkor adóalapja aránylagosan leszállítottik, vagy ha kijelenti, hogy a bolt- vagy lakbérleteket a bér nagysága miatt fölmondotta s olcsóbb lakásba költözik, ha igazolja, hogy olcsóbb üzleti helyiséget egyáltalán nem kaphatott, hogy árukészlete, forgalma nem áll arányban boltbéréhez, melynél nagyobb jövedelget gazdagabban felszerelt s nagyobb forgalmú üzletek tulajdonosai sem fizetnek, árucikkjei olyan természetűek, hogy azokat félreessé, mellékkutcai helyiségben nem tudná eladni, hogy ez áruk beszerzési ára emelkedett, az eladási árt pedig a nagy verseny miatt nem lehet felemelni, hogy az üzlete két év óta még nem áll fenn stb. — mindezt a javaslatkészítő pénzügyigazgatási elöadó figyelembe veszi.

A törvény szerint, az adóketés minden kis-korú gyermekért a lakbérnek (de nem egyszerűs-mind az üzleti, irodai helyiség bérének,) $10\frac{1}{2}$ -a levonandó, olyformán azonban, hogy ezen levonás egy gyermekre nézve 100 koronánál és valamennyi

gyermekre vonatkozólag a lakbér 40 százaléknál több nem lehet.

Már most kérdelem, honnan tudja mindezeket az elöadók, mikor neki csak a hivatalos (sok esetben helyesbítést, magyarázatot igénylő) adatok általán rendelkezésére; mikor az adóketések nem adnak vallomást, vagy ha igen: azokban nem terjednek ki a fentemlített körülményekre. Az adóketési javaslatok 8 napra közzétételnek, hogy ezen idő alatt azokat mindenki megtekinthesse s az őt, vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit írásban a kir. pénzügyigazgatásnál s ennek útján az adóketés bizottság előtt megtehesse. S mi a tapasztalat? Az, hogy ilyen észrevételeket nagy ritkán tesz valaki, hanem annál többen azt hajtogatják, hogy a ketési javaslat már csak azért sem lehet »igazságos«, mert az elöadó nemcsak az üzleti viszonyokat, hanem még az egyes üzletembereket sem ismeri. Persze, az illetőknek fogalmuk sincs a javaslatkészítésnél használandó »simli« olyanképpen való összeállításáról, hogy annak alapján egy vadonat idegen pénzügyi tisztviselő is elkészítheti a javaslatot.

Az adóketések üzleti könyveikkel is igazolhatják állításait, vagy ha a bevallás adatai oly hiányosak, hogy tárgyalás alapjául nem szolgálhatnak, az adóketés bizottság jogosítva van az illető adóketés bevételeinek és kiadásainak részletezésére utasítani, vagy azokat, akik üzleti könyveket vezetnek, üzletük 3 évi nyereségi és veszteségi mérlegének a ketés bizottságnak titoktartásra kötelezett két tagjával leendő közlésére felhívni. Nagy ritka esetek kivételével, a panaszok adóketések az üzleti könyveikkel sem állnak elő. Akinek tényleg rosszul megy az üzlete, az attól tart, hogy könyveinek előmutatásával elérte leszállítása valahogyan az ő hitelének csökkenését fogja maga után vonni. Aki üzletmenetével, keresetével meg van elégedve, azért nem mutatja elő könyveit, nehogy azok alapján adója esetleg felemelthesse.

Meggyőződésem arról, hogy a szóban levő javaslatok mindenben a törvények, miniszteri rendeletek és közigazg. bírósági elvi jelentőségű határozatai szigorú figyelembe vételével készíttetek. Ha abban egyik-másik körülmény az adózó felek javára nem vétett számításba, annak oka nem az elöadóban, hanem az adóketés felekben keresendő. Miért nem adtak bevallást, a javaslat ellen miért nem nyújtották be észrevételeiket? Miért nem törődtek idejében adóüggyel?

Mekkora ez a nem-törődömség, mutatja az is, hogy a legutóbbi adóketést megelőző évben Róka József pénzügyigazgató kizárólag kereskedők és iparosok részére írt egy kitűnő kis könyvet, melyben kimerítően ismerteti a III. oszt. kereseti adó bevallása, ketése és a felebbvitelre vonatkozólag szükséges tudnivalókat. A könyvecske (ára 1 kor. 20 fill.) úgy a sajtóban, valamint külön körlevelekben, tekintettel a közeleddel adóketésre különös figyelmébe ajánlott az érdekeltnek. És egyetlen egy példány sem kelt el itt. Nagy Sándor pécsi nyomdaigazgató is adott ki jeles kereskedői vademecumot, melyben a III. oszt. kereseti adóra vonatkozólag a kereskedőknek és iparosoknak teljesen tájékoztató utmutatásokat ad. Hát bizony neki is — széles körű ismeretése és összeköttetései ellenére — nyakán maradt az egész kiadás.

Ha valaki csak nagyjából ismeri az adótörvényt, ha tudja, mit kell bevallania és mi számítható be javára s ha ügyében megfelelően eljár, tessék elhinni, hogy akár az elöadó, akár a ketés bizottság szándékosan csak egy fillérral sem több adót rónának rá, mint amennyit törvény szerint lehet. A fennálló adórendszerünk mellett azonban így is — sajna — sokszor megcsúsz, hogy a tiszta igazság sem a bevalló, sem a ketés közegek idevágó ténykedésében nem található fel. De hát ennek a rendszer az oka. Mindezen csak a progresszív vagyoni adó segíthet.

A panaszok adóketések a bevallás és észrevételezés meg nem tételével elmulasztván érdekük védelmét, kérdés, hogy most már mi a teendő? Deputáció, vagy sürgöny menesztése a pénzügyminiszterhez legfeljebb csak azt eredményezné, hogy a miniszter az adóketés esetleges felfüggesztése mellett, leküldene egy miniszteri megbízottat a ketési javaslat megvizsgálása végett. Jólékeltem ismétlem, hogy ez a vizsgálat semmiben sem találna törvénytelenéget, illetve törvényes formákkal nem indokolható adóemlést s a ketés a panaszolt és mi változást sem szenvedett javaslat alapján kezdetét venné.

Ki, amit elmulasztott, azt pótolja most az adóketés bizottság előtt való személyes megjelenésével. Öszintén ismertesse üzleti, kereseti viszonyait, hozzon magával bizonyítékokat. Ha valami kényes természetű indoka, érve, bizonyítéka volna, közölje azt privatim a ketés bizottság elnökével s annak tagjaival. Ha mindennek ellenére az adóketés mégis úgy találná, hogy kereseti tiszta nyereseménye a valóságnál magasabb összegben állapítottat meg, vagyis a ketés adó mérve sérelmes reá nézve s az illető megjelent a ketés bizottság előtt: élő szóval jelentse be felebbezését a főlészólamlási bizottsághoz s a felebbezés indokait nyújtsa be 8 nap alatt a pénzügyigazgatásához. A ki az adóketés bizottság ülésén nem volt jelen, az a határozat kézbesítésétől számított 15 nap alatt felebbezhet.

Az adófőlészólamlási bizottság határozata ellen

a m. kir. közigazgatási bírósághoz panasz intézhető a határozat kézbesítésétől számított 15 nap alatt.

Ha az adó hibás kiszámításának, az adótárgy hiányának, az adótarozás elévülésének, ugyanazon adótárgy többszörös megadóztatásának esete forogna fön, akkor a m. kir. pénzügyigazgatóság illetékes az elsőfoku intézkedésre, a II. fokura a közigazg. bizottság, a III. a m. kir. közig. bíróság. A felebbevitelben és panaszokban új bizonyítékokat is lehet érvényesíteni.

Leszállítván ilyen a hangoztatott panaszok indokoltságát kellő mértékére, s némi utbaigazítást adván az elsőföldt mulasztások pótlására, úgy vélem, jobb szolgálatot teszek az adózóknak, mintha vaktában csatlakoznám azokhoz, kik elkeseredetten hangoztatják: »Hallatlan, borzasztó! A kormány hogyan nyúzza a népet!«

HIREK.

— **Ambrozovics Lajos főispán a kalocsai érseknél.** *Ambrozovics* Lajos főispánunk hétfőn látogatta meg egyházmegyénk főpásztorát, *Városvy* Gyula kalocsai érseket a polgármester kíséretében, mely alkalomból az érsek díszbédét adott kiváló vendége tiszteletre. Kalocsáról Budapestre utazott a főispán, többnapit tartózkodására.

— **Érettségi a bajai főgimnáziumban.** A bajai főgimnáziumban június 22., 23. és 25-én voltak az érettségi vizsgálatok, dr. *Platz* Bonifác tankertületi főigazgató elnökölte alatt. Az érettségire 16 tanuló jelentkezett, 1 visszalépett. Jelesen érettek: *Posta* Sándor, *Sattler* Mátyás, *Scheiber* Leó, *Spiegel* János, *Tomcsányi* Jenő, *Wertheim* Sándor, *Wiesel* Ernő. Jól érettek: *Bernhart* Sándor, *Grünvald* Dezső és *Herman* Richárd; őten egyserüen érettek, és pedig: *Beyer* Ede, *Biró* F. Alk., *Krausz* Rezső, *Szorgh* Péter, *Weitzenfeld* Mihály. Június 26-án délelben tartották az ifjak díszbédjüket, amelyen *Borsodi* Miklós, *Magyarász* Ferenc és *Nyilasi* Rajmund tanárok is jelen voltak. Sürgönyileg üdvözölték a bankettől a Zomborban tartózkodó főigazgatót, aki megleghangu levélben felelt az ifjaknak.

— **Bajai küldöttség Bezeredy Istvánnal.** Törvényhatósági közgyűlésünk úgy határozta nemrég, hogy *Bezeredy* István volt bajai főispán érdemeit megköszönve megőrökíti és ezt a polgármester vezetésével, küldöttség adja tudtul *Bezeredy* Istvánnak. A bajai törvényhatóság e küldöttsége az elmúlt vasárnap járt el missziójában, mely alkalommal a volt főispán lakomát adott a bajai küldöttség tiszteletére. A küldöttség dr. *Hegedűs* Aladár polgármesterrel az élén, *Ertl* József, *Vojnits* Dániel, *Müller* József és *Valentin* Emil törvényhatósági bizottsági tagokból állott. A polgármester a volt főispán érdemeit megőrökítő díszes okiratot nyújtott át *Bezeredy* Istvánnak.

— **Tulipán-sorsjáték lesz ma, vasárnap este a lövészkertben.** Délután céllövészet, este tánc.

— **A Bácsmezei Irodalmi Társaság megalakulása.** Az elmúlt vasárnap ment végbe Zomborban a »Bácsbodrog megyei irodalmi társaság« alakuló közgyűlése, melyen a társaság tisztikarát a következő megyei írókkal töltötték be: Elnök: *Vértesi* Károly. Alelnökök: *Rácz* Soma, *Zombor*, dr. *Milko* Izidor, *Szabadka*, dr. *Lemberger* Ármin, *Baja*, dr. *Rohonyi* Gyula, *Ujvidék*, *Erdújehelyi* Menyhért, *Zenta*. Főtítká: dr. *Pataj* Sándor. Titká: *Prokopy* Imre. Könyvtáros: *Trencsényi* Károly. Pénztáros: *Zsoldos* Benő. Alpentáros: *Türr* Antal. Ügyész: dr. *Baloghy* Ernő. Választmány: *Zomboriak*: *Alba* Nevis, dr. *Donoszlovits* Vilmos, dr. *Kabos* Márton, *Latinovits* Szaniszló, *Megyesi* Ferenc, dr. *Radványiné* *Ruttkay* Emma. Megyebeliek: *Dudás* Gyula, *Evetovics* János, *Janda* Matild, dr. *Lovász* Márton, *Maison* Mihály, dr. *Révész* Ernő. Számvizsgálók: *Jámbor* Béla, *Pető* Lajos, dr. *Thim* József.

A megalakulás alkalmából a következő táviratot küldötték gróf *Apponyi* Albertnek:

»A Bácsbodrog megyei Irodalmi Társaság alakuló közgyűlése alkalmából üdvözlő a magyar szellemi élet vezérét, gróf *Apponyi* Albertet. Vértesi Károly elnök, dr. *Pataj* Sándor főtítká.«

Az eddig jelentkezett, illetőleg ajánlott és felvett tagok száma 84, akik meg voltak híva az alakuló közgyűlésre és pedig: dr. *Ágai* Adolf Budapest, dr. *Ács* Jenő Szabadka, *Bodnár* Zsigmond Budapest, *Barsy* László Szabadka, *Bayer* József Budapest, *Bellosits* Bálint Baja, dr. *Balassa* József Budapest, *Braun* Henrik Szabadka, *Buday* Gerő Zombor, dr. *Csillag* Károly Budapest, *Czirák* Gyula Gombos, dr. *Dombi* Márk Baja, dr. *Dömötör* Győző Zombor, *Dömötör* Pál Zombor, *Demuth* Gyula Baja, *Dugovics* Imre Szabadka, *Erdélyi* Gyula Baja, *Fárbás* József Óbecse, dr. *Fereny* József Budapest, id. *Frankl* István Szabadka, *Galambo* Margit Óbecse, dr. *Gál* Rezső Zombor, *Gubicza* Kálmán Monostorszeg, dr. *Gozdu* Elek Temesvár, *Heltai* Jenő Budapest, *Iványi* István Szabadka, *Kiss* Antal Jánoshalma, dr. *Kohlman* Dezső Zombor, *Kosztolányi* Dezső Szabadka, *Kovács* Antal Szivac, *Körmöczy* Ernő Melykut, dr. *Kalmár* Antal Budapest, ifj. *Karvay* Zsigá Budapest, *Kozma* László Zombor, dr. *Kadós* Marcell Budapest, *Latinovits* Pál Borsód, *Latinovits* Géza Borsód, *Lithvay* Béla Zombor, *Menhardt* Mihályné Tiszakálmánfalva, dr. *Margalits* Ede Budapest, dr. *Molnár* Gyula Budapest, dr. *Molnár* Korniss Aranka Budapest, dr. *Molnár* István Lajos Budapest, *Mórá* István Budapest, *Molnár* Radics Jolán Bezdán, *Novákovits* Izidor Zombor, *Pataj* István Szabadka, dr. *Rajk* Aladár Baja, *Ruppert* Antal Baja, *Szalay* Frigyes Zombor, *Spitzer* Zoltán Baja, *Staudacher* Marika Zombor, dr. *Schmitt* Jenő Henrik Budapest, *Szászy* István Óbecse, *Szabó* József Zombor, dr. *Szilágyi* Lajos Zombor, dr. *Szirmai* Vidor Baja, *Zsedényi* Aladár Budapest.

— **Évzáró ünnepély a bajai főgimnáziumban.** A bajai ciszt. r. kath. főgimnázium tanári kara és ifjúsága, m. hó 28-án délután tartotta meg szépszámu és válogatott közönség jelenlétében évzáró ünnepélyt, melynek műsora a következő volt: 1. Ébresztő. Nyizsnyai Gusztávól. Előadta az ifjúság énekkara. 2. Évzáró beszéd. Tartotta az igazgató. 3. Pique dame. Ouverture Suppétól. Előadta az ifjúság zenekara. 4. Anyám háza. Várdi Antaltól. Előadta Vest Feodor IV. o. t. 5. Kuruc dalok. A zenekar kíséretével tárogatón előadta Spiegl J. VIII. o. t. 6. A jutalomdíjak kiosztása. Automobil induló. Előadta az ifjúság ének- és zenekara. — A fényesen sikerült ünnepély zenei számainak mesteri kivitele Nagy Vazul tanár zenei talentumát dicséri. Általános érdeklődéssel hallgattuk Werner Adolf dr. igazgatónak a középiskola hivatásáról szóló szakzerül előadását és néztük a tekintélyes ősszeggel jutalmazott jeles tanulókat kitüntetését. A közönség vonásaira kiült a szép ünnepély hatása alatt a megelégedettségek az a jóleső mosolya, mely legcsalhatatlanabb fokmérője a teljes sikernek.

— **Juliusi közgyűlés.** Baja város közgyűlése július havi rendes ülését, a közbeeső vasárnap miatt, július hó 9-én, hétfőn tartja, melyen a szakferensek a közigazgatás minden ágáról referálni fognak. — Baja város törvényhatósági bizottsága jövő hó 10-én, kedden közgyűlést fog tartani.

— **A bajai járás rendőrfelügyelőjévé** Sauer Jenő csendőrszisztelettestet választották meg.

— **Dr. Rajk Aladár.** Az országgyűlési képviselő-képviselőjében városunk orsz. képviselőjének életrajzáról az alábbiakat olvassuk: 1871. június 25-én született Baján, a hol középiskolai tanulmányait is végezte. Azután jogot hallgatott a budapesti, majd pedig a berlini és párisi egyetemeken. Az ügyvédi vizsgát Budapesten letévé, Baján ügyvédi irodát nyitott. Az 1901-iki választások alkalmával Plösz Sándor akkori igazságügyminiszter ellenében Kossuthpárti programmal képviselővé választották. A választások után Baján politikai hetilapot indított meg, a melynek főszerkesztője. 1905-ben, valamint 1906-ban Baja város újra képviselővé választotta.

— **Esküvő.** Horovitz Gusztáv hírlapíró csütörtökön tartotta esküvőjét Kratzl Mici úrlánnyal a szabadkai anyakönyvi hivatalban.

— **A bácsbokodi függetlenségi kör** vasárnap tartotta alakuló közgyűlését, melyen elölké Forkli Vidor gyógyszerészt választották meg. Az ülésen jelen volt Lázár Pál orsz. képviselő is.

— **Évzárás a helybeli izraelita iskolákban.** Nagyszámu érdeklődő közönség előtt ment végebe június 27-én délután az izr. iskolák ünnepélyes évzárása a következő változatos programmal: 1. Hymusz. Énekelte az elemi és polgári iskola tanulóifjúsága. 2. Elnöki megnyitó. Mondotta Hesser Gyula iskolaszéki elnök. 3. Ráchel sirja. Patai Józseftől. Szavalt Eisenberg Géza III. polg. oszt. tan. 4. Tánc-kardal. Tell Vilmos operából. Énekelte a polg. isk. tanuló ifjúság. 5. Kossuth sirja. Abrányi Emiltől. Szavalt Berger Ferenc IV. elemi isk. tan. 6. A magyar nemzet. Pósa L., zenéje Berger D-től. Torna-induló. Éneklte az elemi isk. tanuló ifjúság. 7. A nővér. Incédi L.-től. Szavaltja Ehrlich Ella IV. polg. oszt. tanuló. 8. Népdalok. Énekelte a polgári isk. tanuló ifjúság. 9. A jutalomdíj kiosztása. 10. Záróbeszéd. Mondotta Erdős Jakab intézeti igazgató. Az ünnepély mindvégig szépen sikerült.

— **A főgimnázium tanári karából.** Két új cisztercita tanár jön a jövő tanév kezdetével a bajai főgimnáziumhoz: *Bánda Boldizsár és Párkányi Norbert.* Bölcskei Ödön Zircra helyeztetett át.

— **A bajai sorozás eredménye.** Az 1905. évi ujoncállítás mult hó 22. és 23-án tartott meg kedvező eredménnyel. Az ujoncjutalék javára beosztott 79 állítás-kötelek. Ezekből beosztott a közös hadsereg ujoncjutalékába 38, a honvédség ujoncjutalékába 12, főlös számu 29. Ez utóbbiak részint a közös, részint a honvédség póttartalékába utólag fognak beosztani. A hadsereg ujoncjutalékának zárszáma 98/l, a honvédség ujoncjutalékának zárszáma 132/l. Azok, akik a fősorozásról bármi okból elmaradtak és utóállítanti fognak, valamint azok is, akik engedélylyel vidéken állítottak, ezen zárszámokhoz képest fognak beosztani a közös hadsereg, illetőleg a honvédség ujoncjutalékába, vagy póttartalékba. Újabb sorozás október, november vagy december hónapokban lesz.

— **Az új táblaelnök a bírói függetlenségéről.** A szegedi királyi tábla elnökévé a minap *Seyfried* József, a pestvidéki törvényszék volt elnöke nevezetvé ki, diszes állását elfoglalta s beiktatásakor többek közt a következőket mondotta: »A bírói függetlenségnek azt a magyarázatot adom, hogy ezt az állameszme leghatalmasabb eszközének, az alkotmány erős védbástyájának tekintem. A bíróságok leginkább hivatják fejleszteni azt az eszmét, melyet hazafiságnak nevezünk, az által, hogy megóvják az állam nyelvének jogait. A bíróság független és pártatlan eljárása hatalmas tétel az állameletben és ez az alkotmányunk hatalmas védbástyája, — nem politikai, hanem közjogi vonatkozásban.«

— **Királyi elismerés.** A király megengedte, hogy ifj. dr. Wekerle Sándor országgyűlési képviselőnek, volt kereskedelemügyi miniszteriumi miniszteri segédtitkárnak kiváló szolgálatait elismerésé tudtul adassék.

— **Eljegyzés.** *Weisz* Zsigmond mohácsi gabonakereskedő f. hó 24-én eljegyezte *Kohn* Frida örkhölgyet, dr. *Kelen* József helybeli ügyvéd nővérét.

— **A dunapataj-bajai vasut ügyében** a csavolyiak, rémiek és cimenteániai küldöttségben voltak a mult hét végén Zomborban, a megye főispánjánál és alispánjánál, azt kérve, hogy a vasut kiéptítéséhez járuljon hozzá a megye. Ugy Fernbach főispán, mint Vojnich alispán arról biztosították a küldöttséget, hogy a megye a vármegyét átvonuló vasutárszékhez szívesen hozzájárulna klmrenként 8000 koronával, csakhogy az a baj, hogy gr. Teleky, a vasut engedményese, a megyéhez a hozzájárulást illető kérvényét még a megyei közgyűlés előtt visszavonta s így nem járulhatott hozzá a megye. Az érdekeltek vidék lakossága most rá akarja bírni, hogy kérvényét a megyéhez minél előbb nyújtsa be.

— **Pénzügyminiszter és adókiivetés.** *Wekerle* Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter. több oldalról fölmerült panasz következtében, középponti küldöttséget utált a kivétő bizottságnak az előadói tisztet végző adófelügyelői tisztviselőket, hogy a harmadosztályú kereseti adóra vonatkozó javaslataik megtételénél a kereseti viszonyok alakulására állandóan figyelemmel legyenek és emelést csakis teljesen megokolt esetekben hozzanak javaslatba. *Ezt jó lesz megszívlelni a bajai bizottságnak is.*

— **Zentai polgármesterjelölt.** A zentai polgármesteri állásra egy Lovász Andor orszgy. képviselő által összehívott értekezleten *Matkovits* Béla apatini volt főszolgabíró jelölték. Abban biznak, hogy Matkovits elvállalná a polgármesteri állást. Mint a főispán sógora, előmozdítaná azt az óhaját, hogy önálló törvényhatósági joggal felruházott városra változna át Zenta és azután ő lehetne a főispán. Az értekezlet megbizta Lovászyt, hogy ez ügyben lépjen érintkezésbe Matkovitssal, vajjon elfogadná-e Zentán a polgármesteri állást?

— **Alapszabály jóváhagyás.** A belügyminiszter a bajai róm. kath. temetkezési egyesület alapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátta.

— **Halálozás.** Dr. Mandel Pál országgyűlési képviselő neje a héten meghalt. Temetése péntek délelőtt 11 órakor volt.

— **A bajmoki plébános installációja.** Vasárnap ismét ünnepe lesz Bajmók községnek. Új plébánosát, Hegedűs Jánost igtatják be ünnepélyesen új állásába. Az ünnepélyen Szabadkát, mint kegyurat, a hatóság kiküldöttje fogja képviselni.

— **A bajai adókiivető bizottság** valószínűleg a jövő hó folyamán kezd meg működését. Ez meg előzőleg meglesz hirdetve és az adójavaslatok közszemlére lesznek kitéve.

— **Az utca meséből.** A telen történt egyik előkelő bálon. Egy elegáns és feltűnően szép fiatalember felkért keringőre egy szép és gazdag kisaszonyt, akinek nagyon tetszett a fiatalember. Táncoltak, táncoltak, de a férfi nem használta ki az alkalmat, amelyet a tánc nyújt és igen tszetteljesen bánt a leánnyal. Ez végre megsokalta a nagy udvariasságot és időgesen rászólt a táncosára:

— *Úgyan kérem, ne udvariaskodjon. Bátor magához szoríthat, — már menyasszony vagyok.*

X. ur vasárnap lovat bérelt magának és kinyargalt a hűvösbe. Visszajövet a ló megbokrosodott és X. urat földhöz vágta. Az ügyetlen lovas oly szerencsétlenül esett, hogy karját törte. A kórházból azonnal megjelentek és biztosították, hogy csigavér, semmi baja sem lesz.

— *És mondja doktor ur, azért zongorázni is tudok majd?*

— *Hogyne.*

— *Az jó; mert eddig nem tudtam.*

A kávéházban egy házaló már egy órája kinnálja áruit egy urnak. Mikor nagyvégre eltávozik, az ur rászól:

— *Hajlja, maga kemény próbára tette a türelmemet.*

— *Igaza van a nagyságos urnak... én a maga helyében már régen pofont adtam volna.*

— **A baja-zombor-újvidéki vasut igazgatósági ülése.** A baja-zombor-újvidéki vasut igazgatósága június hó 26-án, kedden Budapestest igazgatósági ülést tartott, melyen jelen voltak: *Latinovits* Pál és *Schmausz* Endre ny. főispánok, báró *Herzeg* Mór, *Sélley* Sándor ny. államtitkár, dr. *Mandl* Pál, *Barta* Arnold, az Agrár- és Járadékbank R. T. vezérigazgatója, *Schober* Béla és *Enyedy* Károly igazgatók, *Koczár* Zsigmond kir. tanácsos, *Eigl* József apát, *Karácson* Gyula ny. alispán, *Szemző* Károly és *Tárczy* Dezső főszolgabírák, *Dessewffy* kersek min. segédtitkár és *Ott* János. Az ülésen *Latinovits* Pál elnökölt, kit a közgyűlés egyhangulag választott meg elnöké. Az igazgatóság egyhangulag elhatározta, hogy a hegyes-feketehegy-palánkai vasutal egyesül s ez ügyben felterjesztést intéz a kereskedelmi miniszterhez. Az egyesült vasutnak Dél-dunavédelmi Vasut lesz a neve. Az ülésen, melyen 40,560 elsőbbségi és törzsrészevény volt képviselve, még néhány apróbb ügyet is intéztek el.

— **Bali Mihály ülése.** Az eddigi állami költségvetések a hóhért »halálos ítélet végrehajtó«-nak nevezik. Az új költségvetést ehelyett a »bakó«-elnevezést használja.

— **Anyakönyvi felügyelet.** A belügyminiszterium még az idei költségvetés keretében az anyakönyvek állami felügyeletét a régi alapra kívánják visszahelyezni. Tudvalevőleg az 1904. XXXVI t.-c. megszünteti az anyakönyvi felügyelői állásokat. A belügyminiszter most ez állások visszaállítására kér a törvényhozástól felhatalmazást. Előterjesztése szerint a központban legalább 15 tisztviselői állás volna kreadáló. Az ujjonnan kinevezendő felügyelők kétvétenként, esetleg gyakrabban is, megvizsgálják mindenütt az anyakönyvi hivatalokat s ellenőrzik azok működését.

— **Bácsmegeyi arató-sztrájkok.** Zomborban írják: *Chotek* gróf futtaki uradalmában az aratók tegnapi sztrájkba léptek. A búkkönyzb aratásáért 1100 négyyszögölenként 5 korona helyett 6 koronát, a buza és rozs aratásáért 14-ed helyett 12-ted részt követelnek. A munkásokkal a békés megoldás sikerülvén, megkezdtek a munkát. — *Rédl* báró sári-pusztai birtokán 60 kaszaspár arató sztrájkba lépett, de itt is sikerült a békés megoldás. — *Dunagyerszky* Lázár kőlpényi birtokán a házi cselédke sztrájkolnak. Hatósági beavatkozásra nem volt szükség.

— **A 48: XX. végrehajtása.** Egy könyvomatoss értesülése szerint az 1848. évi XX. t.-c. végrehajtása tárgyában az ősz folyamán érkezett lesz a kultuszminiszteriumban, melyre gróf *Apponyi* Albert meg fogja hívni az egyes felekezetek egyházi és világi méltóságait. A kormány a nevezett törvénycikk végrehajtása tárgyában még az országgyűlés megnyitása előtt tárgyalásokat folytatott a protestáns egyház vezető elemeivel, melyeknek eredménye az, hogy a kultuszárca költségvetésére 1907-től kezdve a kormány 3 millió koronát vesz fel a protestáns egyházak segélyezésé címén. Miután a katolikus és protestáns egyház állami segélyezése tekintetében junktión áll fenn, a kormány a katolikus autonómiát és a lelkesi kongruát három éven belül minden körülmények között szintén végre fogja hajtani.

Aktuális dolgok.

A királyról.

A legegészségesebb Habsburg.

Ófelsége csütörtökön tudvalevőleg *Reichenberg*-be utazott Bécsből, hogy jelen legyen az ott rendezett gazdasági kiállításon. A delegációkkal Bécsben tartózkodó egy hírlapíróársunk szintén elment a királynak erre az útjára s onnan küldte a következő intervjut:

A *Clam-Gallas* palotában, ahol a király *reichenbergi* tartózkodása idejére megszállt, jelen ebéd volt. Miniszterek, a *reichenbergi* hatóság fejei, a pap-ság, a kereskedelmi kamara elnöksége, több nagyiparos és a sajtó képviselői voltak hivatalosak az ebédre.

Igazán nem érdekes az ilyen udvari ebéd. Az emberek ijedten, sietve, izgatottan esznek, a főszolgálgó szolgál pedig olyan csendesen végzik munkájukat, hogy a levegőben a légy zümmögését is meghallani.

Alig vártam az ebéd végét. Egész idő alatt az motoszkált a fejemben, hogyan fogom megközelíteni azt a kis öreg embert, aki negyedik helyen ült jobboldalt a királytól: *Kerzl* dr.-t. a király »leborvosát«.

— *Ébéd végén átvonult az egész társaság a szomszéd terembe.*

Hihetetlenül nagy ez a *Clam-Gallas* palota. Ez a fehér tánterem például, ahova átvonultak, van akkora, mint egy ötszobás polgári lakás.

A cercle-ről nem kell írni semmit. Minden cercle egyforma. Olyan kérdések, amelyekre akár feleletet sem kell adni és olyan válaszok, amelyekre senki se kíváncsi.

Cerclé közben egyre néztem a kis öreg orvost. Hátul állt egy sarokban s figyelmesen nézte a plafondot.

Amikor vége volt a cerclé-nek és a király visszavonult első emeleti szobájába, *Kerzl* dr. lement a parkba. Utána! A kis öreg leült egy padra a szökőkut előtt s én — egyenesen eléje.

— *Foglaljon helyet — mondta.*

Leültem a padra.

— *Tudja, nem szeretem a király-intervjúkat. Indiszkréció nélkül nehezen megy az ilyesmi...*

— *Nagyon el van kegyelmes ur foglalva a király körül?*

— *Attól fűg, mit ért elfoglaltság alatt. Munkám nem nagy. De annál inkább van minden percem lefoglalva azzal, hogy nem mozdulhatok el soha a híraly közeléből. Nem tudom, megszokás, vagy babona, de az orvost folyton látni akarja a felség.*

— *Kegyelmesség működése mire szorítkozik?*

— *A király háziorvosa ma már nem az, a mi hajdanta volt. Tudja, nagyon sok van ebben a címben: Gesundheitsrath. A tanácsadó — ez a házi-orvos. De olyanformán, hogy nekem kötelességem kijelölni azokat a specialitásokat, akik bizonyos esetekben meghívandók. De erre igazán alig volt még szükség. Én minden reggel megjelenek ő felségénél, hogy hgyelje iránt érdeklődjem s mindig ugyanaz a kategórikus válasz: semmi baj. Néhány esztendő előtt egy ischiasrohama volt a királynak. Erre az*

tán gyakran figyelmeztetem őt s ha esős idő van, bizony benmarad hálószobájában. Ilyenkor kivültem s az első szolgan kívül senki se mehet a királyhoz.

— Milyen a király egészségi állapota ezidő-szerint?

— A lehető legjobb. Ő felsége azok közé az emberek közé tartozik, akiknek egy emberéleten keresztül a fejük se fáj. A király és a nálánál három esztendővel idősebb Rajner főherceg a leg-egészségesebb Habsburg. Az aggkor semilyen jelen-ségét nem látom a két királyi férfin. Természetes, hogy a király életmódja magyarázza ezt a csodás dolgot. A király, aki annakelőtte nyolc-tíz, sőt tizenöt erős virzsinia-zsvart szivott, ma alig sziv naponta két trabukót, vagy valami könnyű havan-naszivart. Szeszest italt mindössze egy-két pohár sört, vagy valami könnyű bort iszik. Sokat alszik és minden elővigyázatossági rendszabályt megtesznek, hogy a király meg ne hűljön. Például az utazásnál. Mindazok, akik a királylyal utaznak, kezdve a had-seregétől le az utolsó lakájig, nem mozdulhatnak ki a vonatból addig, amíg a király el nem hagyta azt. Ha még oly soká tart is az ut, ajtót kinyitni szigoruan tilos. Amikor pedig a király beszáll a vonatba, mindenkinek a helyén kell már lenni. Kül-önben nincs is ok arra, hogy valaki kimenjen a kupéból. Megvan ott minden. Az ilyen apróságok-non kívül sokat ad a király a testi tisztaságra. Megtörtént például a reichenbergi ut előtt, hogy a király nyílt pályán megállította a vonatot s meg-beretváltatta magát. Persze ezután a vonatvezetőnek kell ügykezni behozni a késedelmet, mert a király nem tűr ilyet.

A kis doktor felkelt.

— Eleget mondtam?

— Oh köszönöm, nagyon.

Tisza István egykor — és most.

A legadázabb politikai harcok, izgalmas, lár-más küzdelmek viharoztak nemrég Tisza István férrias alakja körül. A legnagyobb ellenszenv, a legkiáltóbb gyűlölet és a legnagyobb rokonszenv találkozott benne. Rendkívüli ember — legnagyobb ellenségei is elismerték róla. Meg kell adni, hogy becsületesen élére állította e régóta vajudó dilem-mákat. A szava nyílt volt és egyenes. Bámulusos ragaszkodást tanusított iránta a gárdája, mely vele halt meg a barrikádokon, rajongással nézve rá...

Nagyvárad közelében, Szalonta felé fekszik a Tiszák ősi birtoka, Geszt. Pompás tizenhatezer hold egy tagban. Itt szeret legjobban időzni Tisza István. Kastélya, mintha hozzáfórmálódott volna az ott lakók lelkehez, egyéniségehez. Kissé rideg, túlzottan egy-szerű, de impozáns és tiszta. Látszik rajta, hogy nagy reformátusok* építették.

Tisza István a legjobb családfi. A boldog családi élet mintaképe az övé. Gyöngéden szereti feleségét, Tisza Ilonát és fiát, ifju Tisza István gró-fot. Legtöbbször a fia kíséretében lóra pattan s be-barangolja a határt. Sőt, szigoru tekintete ilyenkor néma, áhitatos szeretettel csüng a földön, a magyar földön.

Tisza István szeme...! Sok rossz hir kerin-gett mostanában róla. Az is a többek között, hogy súlyos, veszedelmes baj támadta meg. Nos ez nem áll. Valóság ugyan, hogy hosszas, kellemetlen be-tegység zaklatta, de nem volt veszedelmes.

Igy barangol Tisza István a geszti birtokon. Többnyire lóháton. Át-támgery a szomszéd birtoko-sokhoz, Bölönyékhez, Markovicsékhoz tenniszezni. A legjobb tenniszjátzó, akit képzelni lehet...

Igy él az a férfin, aki alig két évvel ezelőtt még Magyarország politikáját irányította. Aki erős kézzel, erős lélekkel, törhetetlen elszántsággal haladt a maga útján, s amellettt gyógyíthatatlan ideá-lista volt.

Vajjon sokat zaklatja-e a közeltmult viharos képe? Esténkint, amikor annyira jellegzetes, energikus tekintete el-eltévelyedik a radványi erdő felé, elős-meri-e már, hogy az ő becsületes receptje szerint ma nem lehet politikát csinálni?

Politikával — ugy látszik — egyáltalában nem foglalkozik. Élénk részvesz egyháza ügyeiben; erről különben a legnagyobb politikai harcok közepette sem feledkezett meg.

Cselésége bálványozza. Jósággal, szeretettel bánik velük, olykor elintézi egyik-másiknak az ügyét. Ösmeretes az a pillanatfelvétel, mely abban a mo-mentumban ábrázolja, amidőn egy öreg paraszt-asszonynak az adókönyvét vizsgálgatja.

Néha táncra is perdül. A környék nemes urai, asszonyságai összegyűlnek néha a geszti kastélyban. Ilyenkor egy-egy hólgyet táncba szólít Tisza István. Csárdást táncol előszeretettel. Délcegen, magyarosan, kissé hányveti módra, ahogy Biharban szokták.

Általában szereti a muzsikát, különösen a régi magyar nótákat. Kedvenc nótája:

Kilencet ütött az óra, este van.
Nem látom az országutját, sötét van.
Kis angyalom, gyujtsál gyertyát,
Mutasd meg az országutját
Merre van...

Meleg napok következnek nemsokára a geszti földesurra. Az aratás ideje. A forró nap érleli, fej-leszti a kalászt, megbarnítja a szemeket. Biztosan eszébe jut, amikor hullámzó, rengő vetése mellett ellovagol: mennyivel szebb, hálásabb foglalkozás ez, mint a politika.

N y i l t t é r .*)

Legjobb üdítő ital

MATTONI FELE
GISSHÜBLER
Természetes égvényes
SAVANYUVIZ

A dugó epeitése
Ize tiszta,
szénsava gyöngyöző,
könnyen emészthető,
az egész szervezetet
felfrissíti

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

IRODALOM.

Biró Lajos harminc novellája. Kiadta az Athenaeum. Ára 2 korona 80 fillér. *Biró* Lajosnak, a »Budapesti Napló« felelős szerkesztőjének neve nem ismeretlen a »Bajai Hírlap« olvasóközön-sége előtt sem. Nem egy novellát közlöttünk már az ő előkelő tollából, melyek egytől-egyig bizonyára még ma is élénken élnek tárcarovatunk közön-ségének lelkében. És ez a *Biró* Lajos irodalmi főmun-kásságának főkarakterisztikonja. Elolvassuk őt és nem felejtiük el.

A most kiadott harminc novella között sincs egyetlenegy sem mely mely hatást ne tenne olva-sójára. Szinte nehéz hatásuktól szabadulni. Egy-egy rövid tragédiaként vésődnek lelkünkbe.

Mint az elbeszélés igazi mestere, azonnal a történet központjába helyez bennünket és olykor szinte szédítő gyorsasággal bonyolítja le az esemé-nyeket. A tömör mondatok, a drámai élű párbe-szédek, a frappáns fordulatok, mind ennek a gyor-saságnak a szolgálatában állanak. Alakjai, amellettt hogy nem pazarolja rájuk a szót, élesen emelkednek ki, egy-egy megjegyzésük, reflexiójuk, olykor csak mozdulatuk, mely bepillantást enged a lelkükbe és egész hosszu pszichológiai processzust megértet.

Biró Lajos vontatott lélektani elemzések nél-kül teszi érthetővé embereinek cselekedeteit és jel-lenét. És ami őket különösen közel hozza mind-nyájunkhoz és eleve is biztosítja számunkra érdek-lődésünket, ez az a körülmény, hogy a mi társa-dalmunk, a körülöttünk zajló életnek emberei. Idegességük, türelmetlenségük, skepszisük, mind mind közel áll hozzánk és a mi viszonyainkból fakadnak gyöngeségeik, bűneik és erényeik.

A »ma« rajzolója *Biró* Lajos és képét erős színekkel, biztos kézzel, határozott vonalakkal festi meg. Erről a képről olykor sötéten, olykor derűlen, de mindig az élet hűségével és erejével szól hoz-zánk a realitás. Nagy, markáns és fegyelmzett talantum megnyilatkozása ez a könyv, amely még stílusának sajátos egyéni voltával, nyelvének finom-ságával és csiszoltságával is megkapja az olvasót és nagy várakozással tölt el szerzőjének irodalmi jövő-je iránt.

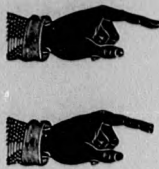
M. kir. államvasutak.

M E N E T R E N D .

Érvényes 1906. évi május hó 1-től.

Oda.				Szabadka—Baja.				Vissza.			
Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.
10 10	7 00	7 15	15 320	ind.	Budapest k. p. u. (183)		érk.	1 00	6 55	10 00	5 45
	5 41	7 25			» Belgrád (183)				7 17	10 38	
3 05	7 48	11 30	4 55		» Szeged-Rókus (184)			10 54	2 52	7 53	12 12
	7 09	9 05			» Dálja				5 37	9 23	
4 50	10 35	1 42	7 05	ind.	Szabadka (183. 184. 186)		érk.	8 08	12 48	6 20	10 28
5 03	10 48	1 55	7 17		Horvát tanyák 2. sz. őrház			7 56	12 36	6 08	10 14
5 09	10 54	2 01	7 23		Kelebiai tanyák 3. sz. őrház			7 50	12 30	6 02	10 07
5 13	11 01	2 08	7 30		Szabadkai tanyák 4. sz. őrház			7 43	12 23	5 55	10 00
5 25	11 10	2 17	7 38		Csikeria			7 35	12 16	5 48	9 52
5 38	11 24	2 29	7 50		Bácsalmási szőlők			7 22	12 04	5 36	9 35
5 48	11 34	2 39	7 58	érk.	Bácsalmás (178)		ind.	7 13	11 55	5 27	9 22
6 03	11 46	2 54	8 06	ind.	Almás		érk.	7 03	11 45	5 17	9 12
6 09	11 51	3 00	8 14		Bikity-Borsód			6 58	11 40	5 12	9 06
6 33	12 15	3 26	8 42		Bajai szőlők 24. sz. őrház			6 33	11 15	4 47	8 38
6 56	12 38	3 49	9 05	érk.	Baja (214)		ind.	6 06	10 51	4 23	8 05
7 07	12 48	4 00	9 16		» Zombor (214)		ind.	5 55	10 40	4 12	7 52
9 41	3 23								6 45	12 57	4 05

Oda.				Baja—Ujvidék.				Vissza.			
Vv.	Vv.	Szv.	Vv.	Szv.	Szv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.
			10 10	7 00	ind.	Budapest k. p. u. (183. 213)		érk.	6 55	10 00	5 45
			4 50	10 35		» Szabadka (213)			12 48	6 20	10 28
	4 00		7 22	1 15	ind.	Baja (213)		érk.	6 33	8 53	3 23
	4 11		7 32	1 25		Baja-szállás város			6 24	8 46	3 15
	4 25		7 45	1 38		Vaskut			6 07	8 31	2 59
	4 51		8 10	2 01		Gara			5 43	8 10	2 37
	5 06		8 25	2 15	érk.	Regőce (178)		ind.	5 25	7 55	2 17
	5 09		8 26	2 16	ind.	Sztanisics		érk.	5 25	7 54	2 14
	5 37		8 54	2 39		*Körtés			7 38	1 57	5 12
	5 47		9 04	2 48		Gádor			7 21	1 35	4 47
	5 56		9 12	2 56		Magyarut 16. sz. őrház			7 14	1 28	4 40
	6 08		9 24	3 07		Nenadics			7 01	1 14	4 22
	6 15		9 31	3 14		Zombor (184)		ind.	6 55	1 08	4 16
	6 25		9 41	3 23	érk.	Budapest k. p. u. (183. 184.)		érk.	6 45	12 57	4 05
		10 10		7 15	ind.	Szabadka (184)			1 00	Szv.	5 45
		5 00		2 02		Dálja (184)			9 41	7 103.	10 35
2 25		6 51		3 51	ind.	Zombor (184)		érk.	9 30	I-III.	9 23
2 31		6 57		3 57		Zombor-vásártér			6 10	11 20	7 00
2 41		7 07		4 07		Fernbachszállás			6 03	11 13	6 52
2 50		7 16		4 16		Ó-sztopár			5 54	11 04	6 41
3 06		7 30		4 30		Zsarkovác			5 46	10 56	6 32
3 35		7 49		4 49		Rác-Militics 27. sz. őrház			5 32	10 42	6 15
3 46		8 00		5 01		Hódság			5 16	10 28	5 51
4 05		8 10		5 12		Paripás			4 58	10 10	5 31
4 46		8 35		5 37		Parrag			4 48	10 02	5 21
5 00		8 49		5 51		Pelvayszállás 35. sz. őrház			4 29	9 45	4 43
5 08		8 57		5 59		Gajdobra (180)		ind.	4 08	9 25	4 10
5 16		9 05		6 07	érk.	Bulkeszi		érk.	3 59	9 16	3 59
5 40		9 16		6 09	ind.	Petróc-Dunagálos			3 50	9 09	3 50
5 54		9 30		6 23		Futtak			3 26	9 07	3 21
6 16		9 45		6 38		Chotekpuszta 46. sz. őrház			3 12	8 55	3 06
6 50		10 10		7 03		Ujvidék (181, 181. 183.)		ind.	3 01	8 44	2 49
7 00		10 19		7 13		Belgrád (183)		ind.	2 32	8 16	2 10
7 13		10 31		7 25					2 21	8 04	1 45
11 42				10 38					2 07	7 51	1 30

A Liniment. Capsici comp.,
a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
pöttleka.

Ezen elismert kitűnő és fájdalomcsillapító bedörzsölővel használt háziserbecsárulásnál, — e mely minden gyógyszerterápiában kapható, — mindig figyelemmel legyenünk a „Horgony” védjegyére és a Richter czégre.

Szőlőeladás.

Ezennel közhírré teszem, hogy
Steiger Kristóf István

eszéki lakos tulajdonát képező Vókány, Kis-tótfalu és Siklós községek határában fekvő 12 katasztrális (1600 öles) hold és 945 öles nagyságú szőlő, a rajta fekvő 4 prés-házzal és felszerelésekkel együtt, egészben vagy részletekben, szabad kézből eladatik.

Írásbeli vagy szóbeli ajánlatok folyó évi július hó 15-ig alulírt gondnokhoz vagy dr. **WINTER VILMOS** ügyvédhez Eszéken intézendők.

FRIML ANTAL

a szlavoniai országos központi takarékpénztár igazgatója mint Steiger Kristóf István gondnoka.

Ügynöki iroda
Szegedi-ut 9. sz.

Spitzer János, Baja.

Lakása: Kigyó-utca 12. Belváros.

Kisebb-nagyobb birtokok és házak eladása,
vétele és bérbeadása közvetítetik.
Pénzkölesön-közvetítés.
Földek parcellázása, eladása és bérbeadása elfogadtatik.

Legújabb szabadalom:

„L U X” acetylén gázfejlesztő
készülékek önálló telepeknek világítására.
Kezelésnélküli, önműködő, vízbe eső rendszerű,
teljesen veszélytelen fejlesztők.

Villamos berendezések

városok, kastélyok, gyárak, szállodák, malmok és magánházak világítására és erőátvitelre. **Specialitás:**
önálló kis telepek (electrogének).
Motorok: benzin-, gáz- stbre. Üzembiztos, tartós és kevés kezelést igénylő legolcsóbb gépek.

Fejér és Schmidt, Budapest
Eötvös-tér 2.

10716/06. kig. szám.

Árlejtsési hirdetmény.

A szt. Ferencrendiek tűztorony templom-tornya bádogozása és egyéb munkálatai helyreállítása végett, a városi gazdasági hivatalnál folyó évi július hó 4-én délelőtt 11 órakor árlejts fog tartatni, alulírottal betekinthető feltételek mellett.
A költségelírányzati 1814 korona 04 fillér költség után 10% bánatpénz teendő le az árlejts megkezdése előtt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban.

Baja, 1906. június hó 25.

Weisz Nándor
tanácsnok.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pöttleka

egy régiónak bizonyult háziser, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényel, csúznál és meghűléseknel bedörzsölés-keppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üvege: foadjunk el, a mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter czéggel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ugyszólván minden gyógyszerterápiában kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapesten.**

Richter gyógyszerterápiára az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 6 neu. Mindennapi szeziküldés.

Csak „SICULIA” névvel ellátott üvegek valódiak.

A málnási SICULIA forrásvíz

a sós savanyuvizek királya.

Sziklarétegeken átfurt artézi-forrás. A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyaghurutos bántalmak ellen.

Korányi, Kéty, Tauszk, Riegler tanár urak szakvéleményei a MÁLNÁSI

SICULIA

forrást a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyuviznek minősítik.

Főraktár Baja és vidéke részére: **Stampfl Jenő** fűszerkereskedésében.

Ugyszintén minden bel- és külföldi ásványvizek legelőnyösebb áron kaphatók. — Telefon 81. sz.

KOLLÁR A. BAJA

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-, ÉS RAJSZERKERESKEDÉSE,

KÖNYVNYOMDÁJA ES KÖNYVKÖTÉSZETE,

A »BAJAI HIRLAP« KIADÓHIVATAJA

Mindennemű könyvnyomdai munkák, ugymint: könyvek, folyóiratok, bái- és lakodalmi meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, számlák, levélpapírok, levélborítékok, körlevelek, gyászelejtések, árjegyzékek, falragaszok, stb. a legizlésebb és diszes kivitelben készítettnek.

Községi-, közigazgatási- és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.

Előfizetések bármely heti vagy napilapokra, valamint külföldi folyóiratokra az eredeti áron vétetnek fel.

Minden bárhol megjelent és hirdetett művek a boltiáron megszerezhetők. Ugyszintén azok a legkedvezőbb részletfizelésre is szállíthatnak.

Bármilyen könyvnyomdai munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Hirdetések a Bajai Hirlap részére a legolcsóbb áron vétetnek fel.